

Brusel 29. listopadu 2024
(OR. en)

16277/24

CLIMA 424
ENV 1160
ENER 583
TRANS 517
AGRI 843
ECOFIN 1444
COMPET 1167
IND 539
MI 986

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	6291/24 + ADD 1-6
Předmět:	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zajištění naší budoucnosti – Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti – výměna názorů

1. Jako vodítko pro výměnu názorů na výše uvedené téma na zasedání Rady pro životní prostředí dne 17. prosince 2024 připravilo předsednictví pro ministry a ministryně poznámku a otázky uvedené v příloze.
2. Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal poznámku i otázky vypracované předsednictvím na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené výměny názorů.

**Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu
výboru a Výboru regionů**

**Zajištění naší budoucnosti – Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické
neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti**

– výměna názorů –

Úvod

Dne 6. února 2024 zveřejnila Komise sdělení „Zajištění naší budoucnosti – Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti“¹, v němž doporučuje cíl snížit do roku 2040 čisté emise skleníkových plynů o 90 % ve srovnání s rokem 1990. Tento cíl na rok 2040 bude po jeho schválení tvořit základ nového vnitrostátně stanoveného příspěvku EU podle Pařížské dohody, který má být sdělen UNFCCC s dostatečným předstihem před konferencí COP30. Očekává se, že Komise počátkem roku 2025 předloží legislativní návrh s cílem zahrnout do evropského právního rámce pro klima klimatický cíl na rok 2040 a včas navrhnout příslušná odvětvová opatření. Nejnovější důkazy ukazují, že náklady spojené se změnou klimatu a nečinností jsou stále zřetelnější, stejně jako přínosy opatření, včetně přínosů v oblasti energetické bezpečnosti, s rozsáhlými a významnými přínosy snížení naší závislosti na fosilních palivech.

Přezkum sdělení Komise a doprovodného posouzení dopadů byl zahájen na zasedání Pracovní skupiny pro životní prostředí dne 12. února 2024. V Radě pro životní prostředí proběhla první rozprava o sdělení dne 25. března 2024. Z jednání vyplynulo, že stanovení klimatického cíle na rok 2040 má obecnou podporu a že delegace obecně souhlasí se základními podmínkami, které jsou ve sdělení pro dosažení takového cíle označeny za nezbytné.

¹ Dokumenty 6291/24 + ADD 1–6.

Během rozpravy na zasedání Rady pro životní prostředí dne 17. června ministři jako klíčové základní podmínky zdůraznili provádění dohodnutého rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, zachování konkurenceschopnosti EU a zajištění spravedlivé transformace. Podtrhli také, že je třeba zajistit předvídatelnost a stabilní trajektorii provádění směrem ke klimatické neutralitě spolu s příznivým regulačním a investičním rámcem. Z diskuse vyplynulo, že stanovení klimatického cíle EU na rok 2040 vyžaduje komplexní, meziodvětvový a vyvážený přístup s posílenou soudržností mezi politikami v oblasti klimatu, energetiky, průmyslu a dalšími příslušnými politikami, aby se zohlednily jejich interakce a vzájemná závislost. Ministři zdůraznili, že k zajištění konkurenceschopnosti průmyslu EU jsou zapotřebí mimo jiné rovné podmínky na celém světě i v rámci EU a dekarbonizace odvětví energetiky s posílenými investicemi do inovativních čistých technologií.

Podobné úvahy jsou uvedeny ve společném plánu dekarbonizace a konkurenceschopnosti, který navrhl Mario Draghi ve své zprávě „Budoucnost evropské konkurenceschopnosti“ (září 2024) s cílem pomoci čelit výzvám dekarbonizace a využít příležitostí, které přináší. Integrovaný přístup k dekarbonizaci a konkurenceschopnosti se odráží i v pověřovacích dopisech předsedkyně Komise určených kandidátům na komisaře. Draghiho zpráva i zpráva Enrica Letty nazvaná „Mnohem více než jen trh“ (duben 2024) zdůrazňují, že je naléhavě nutné, aby EU urychlila inovace a ekologickou transformaci pro dosažení cílů pro rok 2030 a zastřešujícího cíle klimatické neutrality, energetickou transformaci a integraci jednotného trhu.

Po předchozích rozpravách Rady o sdělení Komise se diskuse na technické úrovni během maďarského předsednictví zaměřila na tři základní podmínky, které ministři zdůraznili na červnovém zasedání Rady pro životní prostředí. Hlavní body vznesené během jednání jsou shrnuty níže.

Provádění dohodnutého rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030

Delegace souhlasí s tím, že provedení balíčku „Fit for 55“ je jedním z předpokladů pro dosažení ambiciózního klimatického cíle na rok 2040. Zdá se, že doprava, zemědělství, budovy a využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) jsou odvětvími, v nichž se většina členských států v současné době potýká s největšími problémy při provádění, mimo jiné i při řešení potřeb nejzranitelnějších osob a zajištění nezbytných finančních zdrojů. Také dekarbonizace odvětví elektřiny a průmyslu bude vyžadovat značné investice, a to i ze strany soukromého sektoru. Některé delegace byly toho názoru, že pro mobilizaci soukromých investic je nezbytný regulační rámec.

Řada delegací považovala lhůty pro provedení právních předpisů v rámci balíčku „Fit for 55“ ve vnitrostátním právu a jejich uplatňování za velmi krátké a poukazovala na administrativní zátěž, která z nových požadavků vyplývá. Několik delegací také zmínilo problémy spojené se zaváděním technologií pohlcování a ukládání uhlíku, a to i pokud jde o zajištění nezbytných finančních prostředků. Pokud jde o získané poznatky, delegace se obecně zasazovaly o to, aby se při navrhování rámce pro období po roce 2030 i nadále uplatňoval přístup formou „balíčku“, a shodly se na tom, že k úsilí o dekarbonizaci musí přispět všechna odvětví, přičemž některé delegace vyzvaly k větší flexibilitě při navrhování odvětvových cílů s ohledem na specifika členských států.

Zajištění konkurenceschopnosti evropského průmyslu

Za klíčové faktory podporující evropskou konkurenceschopnost považovaly delegace předvídatelnost, regulační stabilitu a soudržný politický rámec. Některé delegace zdůraznily, že hnací silou konkurenceschopnosti s potenciálem podpořit růst, odolnost a pracovní místa, která obstojí i v budoucnu, je dekarbonizace. Několik delegací vyzdvihlo velký potenciál, který pro posílení konkurenceschopnosti má odvětví energetiky: některé z nich zdůraznily ústřední úlohu energie z obnovitelných zdrojů v kombinaci se skladováním, zatímco jiné vyzdvihly zásadu technologické neutrality a uznaly úlohu jaderné energie při transformaci. Delegace zdůraznily, že je třeba zajistit přístup k čisté a cenově dostupné energii, mimo jiné zlepšením infrastruktury, modernizací sítě a rozvojem propojení, jakož i potřebu odstranit překážky bránící inovacím, omezit byrokracii a zjednodušit postupy, jako je povolovací postup. Několik delegací dále poukázalo na potenciál technologií pohlcování uhlíku a na potřebu urychlit jejich zavádění a zároveň pečlivě zvážit způsob, jakým je pohlcování zahrnuto do rámce politiky v oblasti klimatu. Několik delegací zdůraznilo, že velký nevyužitý potenciál nabízí oběhové hospodářství.

Delegace vyzdvihly klíčovou úlohu investic do výzkumu a inovací a financování čistých technologií z veřejných i soukromých zdrojů. Několik z nich zdůraznilo, že při podpoře inovací hrají roli nástroje financování EU, zejména Inovační fond. Kromě toho některé delegace upozornily na význam účinných pravidel pro státní podporu nebo zadávání veřejných zakázek. V souvislosti se zajištěním spravedlivé hospodářské soutěže a rovných podmínek na mezinárodní úrovni zdůraznilo několik delegací význam mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) a navrholo, že je třeba zvážit jeho zlepšení a zároveň zajistit jeho slučitelnost s příslušnými mezinárodními pravidly. Některé delegace zdůraznily potřebu celosvětových opatření v oblasti klimatu a v této souvislosti vyzvaly k posílení diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu, zejména pokud jde o osvětu a podporu v oblasti stanovování cen uhlíku.

Zajištění spravedlivé transformace

Delegace se shodly na tom, že je nezbytné zapojit občany, podniky, pracovníky a všechny zúčastněné strany a spolupracovat s průmyslem, aby bylo zajištěno jejich zapojení do ekologické transformace. Zdůraznily důležitou úlohu spolupráce mezi univerzitami a výzkumnými středisky, vzdělávání a celoživotní odborné přípravy, jakož i změny kvalifikace a prohlubování dovedností, aby byla pracovní síla na ekologickou transformaci připravena. Kromě toho vyzdvihly význam zvyšování povědomí a transparentní komunikace s občany a poskytování vědecky podložených informací veřejnosti.

Rovněž bylo navrženo provést posouzení dopadu dekarbonizačních opatření na zranitelnou část společnosti. Byla uznána potřeba podporovat v rámci ekologické transformace nejvíce postižené zranitelné skupiny a několik delegací se domnívalo, že financování prostřednictvím Sociálního fondu pro klimatická opatření (SCF) má potenciál zlepšit sociální spravedlnost a mělo by být zachováno. Bylo připomenuto, že podporu lze poskytovat prostřednictvím politiky soudržnosti a dalších fondů EU, jako je Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský sociální fond, ale že existuje prostor pro zlepšení dostupnosti informací o těchto možnostech. Kromě toho byla za užitečná považována opatření zaměřená na poskytování technické podpory a sdílení osvědčených postupů.

Nástroje pro dekarbonizaci

Delegace rovněž jednaly o úloze nástrojů pro dekarbonizaci a úloze stanovování cen uhlíku při dekarbonizaci průmyslu v období po roce 2030. Většina delegací se domnívala, že základním kamenem politiky v oblasti klimatu v období do roku 2050 by měl být i nadále systém EU pro obchodování s emisemi (ETS), přičemž mnohé z nich připomněly, že je třeba jej kombinovat s účinným mechanismem uhlíkového vyrovnání na hranicích. Několik delegací zdůraznilo, že pokud jde o systém obchodování s emisemi pro budovy, silniční dopravu a další odvětví, je třeba věnovat zvláštní pozornost účinnému využívání Sociálního klimatického fondu prostřednictvím sociálních klimatických plánů, aby byly zranitelné domácnosti chráněny před nadměrnými cenami. Některé delegace se vyslovily pro rozšíření systému ETS na další dodatečná odvětví, jako je zemědělství, spalování odpadu nebo na menší námořní plavidla, zatímco jiné delegace s tímto dalším rozšířením nesouhlasily.

Bylo však poukázáno na to, že pro dekarbonizaci evropského hospodářství neexistuje jen jediné řešení, a pro doplnění mechanismů stanovování cen uhlíku delegace navrhly například rozšíření obnovitelných zdrojů energie, rozvoj zeleného vodíku a dalších nízkouhlíkových technologií a další opatření ke zvýšení energetické účinnosti. Několik delegací rovněž připomnělo, že v budoucnu bude stále více zapotřebí technologické pohlcování uhlíku a že by na podporu jeho zavádění měly být zavedeny pobídky.

Otázky pro ministry:

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři vyzývají, aby si vyměnili názory na základě následujících otázek:

1. *Jakými prostředky a v jakých konkrétních odvětvích v rámci balíčku „Fit for 55“ lze snížit administrativní zátěž nebo zjednodušit či zefektivnit požadavky, aby bylo možné řešit problémy, s nimiž se potýkají správní orgány a podniky v souvislosti s požadavky vyplývajícími z balíčku „Fit for 55“ pro jeho úspěšné provádění?*
 2. *Jaký druh regulačního a investičního rámce by byl zapotřebí v období po roce 2030 k zajištění nezbytné předvídatelnosti a soudržnosti politik s cílem podpořit konkurenceschopnost evropských průmyslových odvětví a zároveň udržet cestu k dosažení klimatické neutrality do roku 2050? Jaká podpůrná opatření by byla zapotřebí k zajištění spravedlivé transformace?*
-